

Remissvar

Datum 2023-04-13
Diarienummer STOK 2023/126
Sida 1(3)
Handläggare Åke Sundin

Stockholms Stadshus AB
remiss@stadshusab.se

Yttrande över motion om att införa ett digitaliseringsutskott, SSAB:s dnr. 2023/32

Remissen

AB Stokab har erhållit motion om att införa ett digitaliseringsutskott på remiss från kommunstyrelsen genom underremiss från Stockholms Stadshus AB, för yttrande senast den 24 april 2023.

I motionen anförs att användning och utveckling av digitala tjänster och verktyg inte traditionellt har varit en del av offentliga verksamheters kärnverksamhet, samtidigt som samhället i övrigt digitaliseras. Motionärerna föreslår därför att kommunfullmäktige bland annat ska besluta följande:

- att ett digitaliseringsutskott inrättas under kommunstyrelsen,
- att användning av öppen källkod ska vara ett krav för IT-leverantörer till staden,
- att offentliga data inom staden så långt som möjligt ska vara öppna och gå att nå via öppna API:er, samt
- att stadens IT-upphandlingar görs i mindre delar där funktioner byggs efterhand.

Stokabs synpunkter

Stokab delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att offentliga verksamheter håller jämna steg i digitaliseringen. Digitalisering av offentliga tjänster kan, rätt använt, bidra till att utveckla och effektivisera offentlig service, göra den mer lättillgänglig för medborgarna och avlasta medarbetarna i offentliga verksamheter. Stokabs uppfattning är att Stockholms stad, jämfört med övriga Kommunsverige, ligger väl till i digitaliseringen. Huruvida omfattningen och takten i stadens digitaliseringsutveckling bör öka är ytterst en politisk fråga och Stokab har inte någon uppfattning om huruvida det är en fråga som bör prioriteras framför andra. Stokab har heller inte någon uppfattning om huruvida utvecklingen är bäst betjänt av att inrätta ett digitaliseringsutskott under kommunstyrelsen, men bolaget vill framföra att erfarenheten pekar på att digitalisering och innovation ofta bäst åstadkoms decentraliserat ute i verksamheterna.

Beträffande stadens IT-upphandlingar vill Stokab dock anföra följande. Stockholms stad förfogar över ett internt elektroniskt kommunikationsnät i världsklass, som vilar på

Stokabs öppna passiva fiberinfrastruktur – och för stadens verksamheter ett av staden kontrollerat aktivt kommunikationsnät (via Stokabs dotterbolag S:t Erik Kommunikation). Det är angeläget att staden nyttjar detta nät eftersom det just är det samordnade nätet som skapar goda förutsättningar för kostnadseffektiva lösningar på tjänstenivån. Staden kan genom ett samordnat nyttjande genomföra innovationsvänliga upphandlingar för att driva på tjänsteutvecklingen utan att riskera upphandlingar som resulterar i onödigt kostsamma tjänster, alternativt får ett oavsiktligt leverantörsberoende som följd. Ett belysande exempel på ineffektiva upphandlingar är tjänster som upphandlas i vertikala strukturer där tjänsten omfattar flera insatsvaror som kommunikation, serverutrustning och applikation. En upphandling av en sådan tjänst i en funktion leder till onödiga kostnader för staden genom att IT-infrastrukturen måste bytas ut (och bekostas av staden) vid varje upphandlingstillfälle förutsatt att nya leverantörer över tid ska kunna delta i upphandlingen och på så sätt ges möjlighet att träda in på marknaden.

En grundläggande utgångspunkt i stadens IT-politiska tänkande är att olika lager av leveransprocessen separeras. Därmed säkerställs konkurrens och flexibilitet för staden avseende olika tjänsteleverantörer. Stokab anser därför att staden, i IT- och telekomupphandlingar, alltid bör sträva efter att följa den s.k. Stokab-modellen/Stockholmsmodellen där kommunikation (S:t Erik Kommunikation) och fiber (Stokab) hålls åtskilt från själva tjänsten. Avsikten med modellen är att skapa likvärdiga villkor för aktörer som verkar på tjänstenivån. Flera aktörer stimuleras till att delta i de offentliga upphandlingarna då de inte själva behöver bekosta den underliggande IT-infrastrukturen, alternativt träda in på marknaden genom att hyra av sin konkurrent. Genom att tjänsterna hålls avskilda från kommunikationsnätet säkras att kommunikationslösningarna blir långsiktigt hållbara och kan bära flera tjänster för flera aktörer. Investeringen i den fysiska nätinfrastrukturen kan på så vis delas av staden och andra som har behov av fiber. På motsvarande vis kan stadens interna nät bära tjänster från flera av stadens verksamheter. Detta skapar möjlighet för staden att med kostnadseffektiva metoder erbjuda nya tjänster över tid.

Genom att staden kontrollerar både det aktiva och passiva lagret ges ingen tjänsteleverantör någon otillbörlig fördel, vilket skulle snedvrída konkurrensen. Därmed bidrar staden också till generellt goda konkurrensvillkor på Stockholmsmarknaden. Ett gemensamt aktivt nät medför att tjänsteleverantörer, stora som små, snabbt når ut till enheter inom staden med en tjänst utan att en ny infrastruktur behöver etableras. Kommunikationsnätet innefattar både det administrativa nätet, skolnätet samt det ständigt ökade behovet av kommunikation för stadens olika tekniska nät ("Internet of Things", IoT).

S:t Erik Kommunikation är i sig en tekniskt kompetent beställarorganisation och är det bolag inom staden som konkurrensutsätter leveransen av datakommunikation, inklusive närliggande säkerhetsfunktioner. Kommunikationsnätet ska användas både för centralt upphandlade tjänster och för av verksamheterna lokalt upphandlade tjänster. Avslutningsvis vill Stokab betona att de system, enheter och applikationer som upphandlas måste förvaltas enligt stadens riktlinjer med avseende på ägarskap och informationssäkerhet.

Med vänlig hälsning

Veronica Thunholm
Verkställande direktör
AB Stokab

